

सुक्तिसंधा

जुन्मुके समाजमा पनि अनैतिकता र अन्यायले निराशलाई जन्माउँछ ।
— विदुरनीति

सम्पादकीय

शुल्क वृद्धि फिर्ता

त्रिभुवन विश्वविद्यालयले इन्जिनियरिङ संस्थानमा बढाएको शुल्क फिर्ता लिएको छाशुल्क वृद्धिको विरोधमा अनेरास्ववियु आन्दोलनमा थियो । विद्यार्थीको आन्दोलनले त्रिभुवन विश्वविद्यालय आफ्नो निर्णय फिर्ता लिन बाध्य भएको छ । इन्जिनियरिङ अध्ययन संस्थानमा शुल्क वृद्धिको विरोधमा आन्दोलनरत विद्यार्थी र त्रिभुवन विश्वविद्यालय सम्बद्ध पदाधिकारीहरुबीच ४ बुँदे सहमति भएको छ । दुईपक्षबीच आइतबार ४ बुँदे सहमति भएको छ । त्रिभुवन विश्वविद्यालयका उपकुलपति प्राध्यापक डाक्टर धर्मकान्त बाँस्कोटा, शिक्षाध्यक्ष, रजिस्टर र इन्जिनियरिङ संस्थानका सहायक डिनले आन्दोलनरत अनेरास्ववियुका प्रतिनिधिसंग सहमति गरेका छन् ।

त्रिविसँग भएको सहमतिहरुमा संस्थानले हाल वृद्धि गरेको शुल्क फिर्ता लिने छाइन्जिनियरिङ विषय अध्ययन गर्न सबै क्षेत्रको पहुँच विस्तार हुनेगरी कण्ठीली र मध्येश प्रदेशमा श्रोत साधन सम्पन्न क्याम्पसहरु स्थापना गर्न प्रक्रिया अघि बढाउने सहमति छ । देशका सबै प्रदेशमा श्रोत साधन सम्पन्न इन्जिनियरिङ क्याम्पस स्थापना गर्न सरकारलाई भक्तिक्याउने काम अनेरास्ववियुले गरेको छ । राज्यले प्राविधिक शिक्षामा लगानी बढाउँदै योग्य जनशक्ति उत्पादन गर्नु अहिलेको आवश्यकता हो । सरकारले प्राविधिक शिक्षामा लगानी नबढाएका कारण इन्जिनियरिङ अध्ययन संस्थान अघि बढन सक्ने अवस्था देखिएन । इन्जिनियरिङ अध्ययन संस्थानको विद्यमान आर्थिक संकटलाई समाधान गर्न इन्जिनियरिङ अध्ययन संस्थानभित्र सर्वपक्षीय समिति बनाई विभिन्न विकल्पमा छलफल गरी समाधान गर्ने सहमति राज्यलाई प्राविधिक शिक्षामा लगानी बढाउन दबाब दिने महत्वपूर्ण पाटो हो ।

विद्यार्थी संगठनले माग मात्र नराखी त्रिविको खस्केको अर्थात् अवस्था सुधार्न सकिने उपाय खोजन तयार छन् भन्ने सन्देश हो । स्वतन्त्र विद्यार्थी युनियन पुल्चोक क्याम्पस र अनेरास्ववियुले आयोजना गरेका सबैखाले आन्दोलनका कार्यक्रमहरु आइतबारदेखि फिर्ता लिने सहमति गरेका छन् । चार बुँदे सहमतिसँगै आन्दोलनका सम्पूर्ण कार्यक्रम स्थगित गरिएको र सोमवारदेखि क्याम्पसमा पठनपाठन सुरु हुने पुल्चोक इन्जिनियरिङ क्याम्पसका स्ववियु सभापति विराज अर्थात्तले जानकारी दिएका छन् । संस्थानका विद्यार्थीहरु केही हप्ता अधिदेखि शुल्क वृद्धिको विरोधमा आन्दोलनरत रहेका थिए । आन्दोलन त्रिभुवन विश्वविद्यालय लक्षित देखिए पनि सरकारलाई शिक्षामा लगानी बढाउन दबाब हो ।

सहमतिमा त्रिविका उपकुलपति प्रा.डा. धर्मकान्त बास्कोटा, शिक्षाध्यक्ष प्रा.डा. शिवलाल भुसाल, रिजिस्ट्रार प्रा.डा. पेशल दाहाल र आईओईका सहायक डीन प्रा.डा. शुशिलबहादुर बज्राचार्य र अनेरास्ववियुको कावा अध्यक्ष नारायण घर्तीलगायतले हस्ताक्षर गरेका छन् । सहमति पालना गर्न त्रिभुवन विश्वविद्यालय ईमान्दार हुनुपर्छ । सहमति गर्नेछ अनेरास्ववियु पनि प्राविधिक शिक्षामा लगानी बढाउँदै उच्च शिक्षा सर्वसुलभ र निशुल्क बनाउन माउ पार्टी लगायत सरकारलाई दबाबमूलक कार्यक्रम चलाउनु जरुरी छ ।

तपाईंको आज

मेष	: शारीरिक भ्रमेला तुला	: मन चञ्चल
पूर्ण	: व्यापारमा लाभ वृथिक	: सहयोग मिलेछ
मिथुन	: अप्रत्यसित लाभ धनु	: सत्कार मिलेछ
क्रक्ट	: शत्रुको भय	: मकर : सम्मान मिलेछ
सिंह	: भ्रमेला बड्ने	: क्रुम : आर्थिक समस्या
कञ्च्चा	: कार्यमा सफलता	: मीन : मानसिक तनाब
हरिसिंह भविश्यताणी केन्द्र		
पोखरा-१६, जोगिमणीमार्ग, मोबाइल: ९८५६०२०५८६६ चिना, टिप, हस्तरेखा, आखत, माटो हेनका लागि सम्झनहोस् ।		

संरक्षणको पर्खाइमा घोडेपानीको सद्ग्रहालय

पोखरापत्र संवाददाता

स्थानी, १७ भद्रौ

म्यादीको अन्नपूर्ण गाउँपालिका-६ घोडेपानीसिंहत सद्ग्रहालय संरक्षणको पर्खाइमा छ । दुई दशक अघि स्थापना भएको उक्त सद्ग्रहालयको भवन सौंच्युरो र जीर्ण छ । घोडेपानी पुराहिल आमा समूहले पर्यटक आकर्षित गर्न उद्येश्यले २०६० सालमा कच्ची भवनमा स्थानीय सामग्री सद्ग्रहलाई गरेका थिए ।

ग्रामीण जीवनशैली, संस्कृति बुझ्ने र हेनका लागि आँखिभूम्बालको स्थानको रुपमा रहेको उक्त सद्ग्रहालयको भवन पुरानो भएकाले नियमित सञ्चालन गर्न सकिएको समूहका अध्यक्ष तारा गर्हुजा पुलाले बताउनुभयो ।

“पुरानो र सौंच्युरो भवनमा रहेका

भन्नुभयो “नयाँ मौलिक भवन बनाएर सामग्रीलाई सजाएर राख्न सक्ने आकर्षित हुने थियो ।” सद्ग्रहालयमा विभिन्न जातजातीको मौलिक पहचान भल्कै कपडा राख्ने र पर्यटकलाई मौलिक पोसाकमा सजाएर तरिका, भिडियो खिच्न भाडामा दिने व्यवस्था मिलाउन सकेमा आमदानीको मोत बन्ने घोडेपानी होटल व्यवस्थापन उपसमितिका अध्यक्ष मीना पुलाले बताउनुभयो । गतवर्ष २५ हजारजना भन्दा बढी विदेशी पर्यटक भिटिएको घोडेपानीमा पछिल्लो समय स्वदेशी पर्यटक पनि विदेशको हाराहारीमा आउने गरेका छन् ।

व्यवस्थित नहुँदा पाहुना र पर्यटकलाई सद्ग्रहालय देखाउन नसकिएको आमा समूहका सदस्यहरूले बताएका छन् ।

अन्नपूर्ण चक्रीय पदमार्ग अन्तर्गत

गतहाँले भन्नुभयो “व्यवस्थित भवन बनाएर सामग्रीलाई प्रदर्शन गर्न सकेपर्यटकलाई देखाउन सकियो ।” ठाउँ अभावमा केही वर्षयता पर्यटकलाई सामग्री देखाउन पनाएको अध्यक्ष पुलाले बताउनुभयो ।

सामग्रीलाई बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातीले प्रयोग गर्ने मौलिक

कपडा, भाँडाकुडा, कृषि औजार,

पुराना पुराना सिक्का, रुपैयाँ,

मदानी, ठेकी, मदिरा उत्पादन गर्ने

भाँडालगायतका सामग्री सद्ग्रहलाई रहेको उचाइमा रहेको

घोडेपानीको पृष्ठभूमिमा गुरासँको

जडाल र हिमुद्धुखलाको दृश्य

अवलोकन गर्न सकिन्छ ।

समुद्रित सहायिता तीन हजार दूरै सय १०

मिटर उचाइमा रहेको विश्वप्रसिद्ध

पुराहिल भ्रमण गर्न आउने पर्यटक

घोडेपानीमा बास बस्ने गर्दछन् ।

आमा समूहले गण्डकी

प्रदेशका भौतिक पूर्वाधार

विकास तथा यातायात

व्यवस्थामन्त्री रेशमबहादुर

जुगाली र प्रदेश सांसद हरिबहादुर

भण्डारीसँग संग्रहालय भवनको

पुनःनिर्माणका लागि प्रस्ताव गरेका

छन् । उहाँले घोडेपानीमा गण्डकी

प्रदेशकै नमुना सद्ग्रहालय बनाउन

भवन पुनःनिर्माणका लागि ब्रजेट

व्यवस्थापन गर्न समन्वय र पहल

गर्ने प्रतिबद्धता जनाउनुभयो ।

उहाँले भन्नुभयो “व्यवस्थित भवन बनाएर सामग्रीलाई प्रदर्शन गर्ने पर्यटकलाई उपहार लेजानका लागि नेपालको चिनारी भल्कैउने किसिमका समानहरू तयार गरी ढुलो योगदान गरेको बताउनुभयो ।

कोरोना महामारीसँगै अर्थात् मन्दी लगायतका कारण प्रभावित बनेको पर्यटन क्षेत्रको विकासमा योगदान गर्नुपर्याप्त हो रहेको थिए ।

कोरोना महामारीसँगै अर्थात् मन्दी लगायतका कारण प्रभावित बनेको पर्यटन क्षेत्रको विकासमा योगदान गर्नुपर्याप्त हो रहेको थिए ।

कोरोना महामारीसँगै अर्थात् मन्दी लगायतका कारण प्रभावित बनेको पर्यटन क्षेत्रको विकासमा योगदान गर्नुपर्याप्त हो रहेको थिए ।

कोरोना महामारीसँगै अर्थात् मन्दी लगायतका कारण प्रभावित बनेको पर्यटन क्षेत्रको विकासमा योगदान गर्नुपर्याप्त हो रहेको थिए ।

कोरोना महामारीसँगै अर्थात् मन्दी लगायतका कारण प्रभावित बनेको पर्यटन क्षेत्रको विकासमा योगदान गर्नुपर्याप्त हो रहेको थिए ।

कोदोबालीमा खुम्रे कीराको समस्या

रासस

पोखरा, १७ भद्रौ

बागलुड नगरपालिकाको अधिकारी श्वेतप्रभा लगाइएको कोदोबालीमा खुम्रे कीराको समस्या देखिएको छ। खुम्रे कीराको कारण कोदोबो डाठ धमाधम सुक्न थालेपछि बागलुड नगरपालिकाभिक्रा किसान चिनित बनेका छन्।

बागलुड नगरपालिकाको सिगाना, मालिका, भान्सा, रायडाँडा र सिमलगायत क्षेत्रमा लगाइएको कोदोमा खुम्रे कीराको समस्या देखिएको बागलुड नगरपालिकाको कृषि शाखाले जनाएको छ। कोदोको जगामा खुम्रे कीरा र डाठमा गबारो देखिएको छ भने धानखेतीमा दुसीजन्यरोगदेखिएपछि अहिलेरोग नियन्त्रण, रोकथाम र अनुगमनको कामलाई बागलुड नगरपालिकाले तीव्रता दिएको छ। बागलुड नगरपालिका-८ सिगाना, बडा नं ५ मालिका, बडा नं ६ सिमलगायतका स्थानमा खुम्रे कीराको समस्या अत्यधिकरूपमा

पाइएको कृषि शाखा प्रमुख सुवास सापकोटाले जानकारी दिनुभयो। सङ्क्रमण फैलिएकाले मियन-त्रिग्रामका लागि नगरपालिकाले विषादी छर्का लागि किसानलाई विषदी प्रदान गरिएको छ। बागलुड नगरपालिकाको एक दर्जन गाउँमा लगाइएको कोदो खेतीमा खुम्रे कीराको समस्या देखिएको उहाँको भनाइ छ।

“अहिले समस्या भएका किसानको बारीमै पुन्हे, रोग पता लगाउने र विषादी वितरण गर्ने काम भइहेको छ, खुम्रे कीराको समस्या देखिएको स्थानमा ५० प्रतिशत कोदोको उत्पादन घट्ने देखिएको छ”, शाखा प्रमुख सापकोटाले भनुभयो, “अहिले बागलुड नगरपालिकाले विपद्व व्यवस्थापनबाट रु०८ हजार बजेट विनियोजन गरेर समस्याग्रस्त क्षेत्रमा विषादी वितरण गर्ने कार्य गरिएको छ।” हुक्किन बेलाको कोदो मर्न थालेपछि समस्या भएको बागलुड -८ सिगानाका किसान चित्रबहादुर कार्कीले बताउनुभयो। उहाँले कोदोमा डढेलो लागेजस्तै

भएर मरेपछि वडा कार्यालय र नगरपालिकाको कृषि प्राविधिक आएर अनुगमन गरेको जानकारी दिनुभयो। बागलुड -७ र वडा नं ११ बाट समेत खुम्रे कीराको समस्या भएको भन्दै अनुगमनका लागि कृषि शाखामा खबर आएको विषादी शाखाप्रमुख सापकोटाले बताउनुभयो। नगरपालिकाले सूचना प्रकाशन गरी खुम्रे कीराको प्रकोपको समस्या आएमा र आवश्यक रोगथामका लागि विषादी लैजानका लागि कृषि शाखामा समर्पक गर्ने अनुरोध गरेको छ। बागलुड -८ सिगानामा मात्रै ६० रोपनी जगामा लगाइएको कोदोमा खुम्रे कीरा र गबारोको समस्या र ३० रोपनी जगामा लगाइएको धानखेतीमा दुसीलागेर जरा कुहिने समस्या देखिएको बडाध्यक्ष छम्बहादुर कार्कीले जानकारी दिनुभयो। यस्तै वडा नं ६ को सिम, भान्सा, लझाउँमा लगाइएको कोदोमा खुम्रे कीरा, धानको गुबो मर्ने र सुन्तलामा सेतो दुसीले पात नष्ट भएर किसान समस्यामा देखिन थालेकाले यसको उत्पादनमा गिरावट आउने देखिन्छ।

म्यादीबाट रैथाने बाली लोप हुँदै

रासस

पोखरा, १७ भद्रौ

आनुवांशिक स्रोत र जैविक विविधताले युक्त म्यादीका ग्रामीण क्षेत्रबाट विभिन्न ९७ जातको रैथाने बाली लोप हुने अवस्थामा पुगेका छन्।

करिब सात वर्षअघि यहाँका कृषकले उत्पादन गर्दै आएको रैथाने बालीका साथै जिल्लाका ग्रामीण भेगमा पाइने वनस्पति अहिले लोप हुने अवस्थामा पुगेका कृषि ज्ञान केन्द्र म्यादीले जनाएको छ।

स्थानीय प्राकृतिक स्रोत, ती स्रोतको उपभोग गर्ने तरिका, रैथाने बीउविजन, उच्च पहाडी तथा हिमाली क्षेत्रमा मात्र पाइने जडीबुटी, फूल, पुतलीका प्रजाति र जीवाणुसम्मका जैविक पदार्थ चोरी हुनेक्रम बढेसँगै जिल्लाका पहिचान बोकेका रैथाने स्रोत लोप हुने अवस्थामा पुगेका केन्द्रका कृषि प्राविधिक जगत बानियाँले बताउनुभयो। करिब एक दशकअघिरेखि म्यादीका गाउँबाट रैथाने प्रजातिका खाद्यान, हिँडें बाली, दलहन र तेलहनका बाली, फलफूल, बालीको बीउ, जुनेलो, सिलाम, औंगा, मासी, गुडुरा, गौरिया, जौ, धानलगायत धान, धैया, उवाका बाली तथा बीउ लोप हुँदै गएको केन्द्रको रैथाने

कमा उल्लेख गरिएको उहाँले बताउनुभयो। जिल्लाको कृषि उत्पादन र विकास गर्ने जिम्मा लिएको केन्द्रले रैथाने बालीको संरक्षणका लागि कृषकलाई प्रोत्साहन गर्ने खालका कुनै कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नसकोको जिल्लाका अगुवा कृषक चन्द्रबहादुर कार्कीले बताउनुभयो। उहाँका अनुसार कार्यालयको तथ्याङ्कअनुसार विभिन्न प्रजातिका ९७ रैथाने बाली लोप हुने अवस्थामा पुगेका हुन्। “आयातित बीउबिजनको प्रयोग बढाउ गएपछि यहाँका कृषकको घरका भित्रामा पाकेका फसी, काँक्रा, धिरैलालगायतका बीउ टाँस छोडेका छन्”, उहाँले भनुभयो, “धान, गहुँ, मकैलगायत बालीका लागि बीउसमेत साँचेर राख छाडेका छन्।” सरकारले विशेष गरी धैया, कोदो, लड्डे, कागुनो र फारपलाईरेथाने खाद्यका रुपमा विसराग गर्दै लैजाने योजना बनाए पनि भारतलगायत विभिन्न देशबाट कोदो, मकै, चामल जस्ता वस्तुको आयात बर्सीन बढ्दो क्रममा रहेको केन्द्रका पूर्वप्रमुख किरण सिंदेलले बताउनुभयो। “यस क्षेत्रमा कोदोको परिकार खाने परम्परा कम हुँदै गएको छ”, उहाँले भनुभयो, “आयातित चामलको प्रयोग बढेसँगै फापर, लड्डे

कागुनो, जाँलगायतका खाद्यपदार्थ प्रयोग हुँने छाडेका छन्।” गाउँघरमा परिवारलाई आवश्यकपर्नेमात्रउत्पादन गर्ने रेखाएको भन्नै व्यावसायिकरूपमा उत्पादन गर्ने प्रचलन हराउँदै गएको ज्यामरकोटाको कृषक शोभित शर्माले बताउनुभयो। पूर्वप्रमुख सिंदेलका अनुसार कार्कीले बताउनुभयो। उहाँले साँचा आदि बाली सबै कोदो वर्गमा पर्दछन्। कोदो धान, मकै र गहुँ पछि चौथो महत्वपूर्ण खाद्यान बाली मानिएर पनि पञ्चल्लो समय कोदो बालीको क्षेत्रफल घट्दै गएको केन्द्रले जनाएको छ। देशको कूल खाद्यान बालीको क्षेत्रफलको ७.७ प्रतिशत हिस्सा कोदोले अग्रसर बाली बचाउन सरकारले अनुदानको अप्रतिशत देखिएका उहाँको भनाइ थिए। पञ्चल्लो समय नेपालको मकैलाई रेखाएन बाली सरकारले आकर्षित नदेखिएका उहाँको भनाइ थिए।

पनि वाताएकी रैथाने

तथा श्रीमती भूमि अधिकारी धैया, कोदो, लड्डे, कागुनो र फारपलाईरेथाने खाद्यका रुपमा विसराग गर्दै लैजाने योजना बनाए पनि भारतलगायत विभिन्न देशबाट कोदो, मकै, चामल जस्ता वस्तुको आयात बर्सीन बढ्दो क्रममा रहेको केन्द्रका पूर्वप्रमुख किरण सिंदेलले बताउनुभयो। “यस क्षेत्रमा कोदोको परिकार खाने परम्परा कम हुँदै गएको छ”, उहाँले भनुभयो, “आयातित चामलको प्रयोग बढेसँगै फापर, लड्डे

कागुनो, जाँलगायतका खाद्यपदार्थ प्रयोग हुँने छाडेका छन्।” सरकारले विशेष गरी धैया, कोदो, लड्डे, कागुनो र फारपलाईरेथाने खाद्यका रुपमा विसराग गर्दै लैजाने योजना बनाए पनि भारतलगायत विभिन्न देशबाट कोदो, मकै, चामल जस्ता वस्तुको आयात बर्सीन बढ्दो क्रममा रहेको केन्द्रका पूर्वप्रमुख किरण सिंदेलले बताउनुभयो। “यस क्षेत्रमा कोदोको परिकार खाने परम्परा कम हुँदै गएको छ”, उहाँले भनुभयो, “आयातित चामलको प्रयोग बढेसँगै फापर, लड्डे

कागुनो, जाँलगायतका खाद्यपदार्थ प्रयोग हुँने छाडेका छन्।” सरकारले विशेष गरी धैया, कोदो, लड्डे, कागुनो र फारपलाईरेथाने खाद्यका रुपमा विसराग गर्दै लैजाने योजना बनाए पनि भारतलगायत विभिन्न देशबाट कोदो, मकै, चामल जस्ता वस्तुको आयात बर्सीन बढ्दो क्रममा रहेको केन्द्रका पूर्वप्रमुख किरण सिंदेलले बताउनुभयो। “यस क्षेत्रमा कोदोको परिकार खाने परम्परा कम हुँदै गएको छ”, उहाँले भनुभयो, “आयातित चामलको प्रयोग बढेसँगै फापर, लड्डे

कागुनो, जाँलगायतका खाद्यपदार्थ प्रयोग हुँने छाडेका छन्।” सरकारले विशेष गरी धैया, कोदो, लड्डे, कागुनो र फारपलाईरेथाने खाद्यका रुपमा विसराग गर्दै लैजाने योजना बनाए पनि भारतलगायत विभिन्न देशबाट कोदो, मकै, चामल जस्ता वस्तुको आयात बर्सीन बढ्दो क्रममा रहेको केन्द्रका पूर्वप्रमुख किरण सिंदेलले बताउनुभयो। “यस क्षेत्रमा कोदोको परिकार खाने परम्परा कम हुँदै गएको छ”, उहाँले भनुभयो, “आयातित चामलको प्रयोग बढेसँगै फापर, लड्डे

कागुनो, जाँलगायतका खाद्यपदार्थ प्रयोग हुँने छाडेका छन्।” सरकारले विशेष गरी धैया, कोदो, लड्डे, कागुनो र फारपलाईरेथाने खाद्यका रुपमा विसराग गर्दै लैजाने योजना बनाए पनि भारतलगायत विभिन्न देशबाट कोदो, मकै, चामल जस्ता वस्तुको आयात बर्सीन बढ्दो क्रममा रहेको केन्द्रका पूर्वप्रमुख किरण सिंदेलले बताउनुभयो। “यस क्षेत्रमा कोदोको परिकार खाने परम्परा कम हुँदै गएको छ”, उहाँले भनुभयो, “आयातित चामलको प्रयोग बढेसँगै फापर, लड्डे

कागुनो, जाँलगायतका खाद्यपदार्थ प्रयोग हुँने छाडेका छन्।” सरकारले विशेष गरी धैया, कोदो, लड्डे, कागुनो र फारपलाईरेथाने खाद्यका रुपमा विसराग गर्दै लैजाने योजना बनाए पनि भारतलगायत विभिन्न देशबाट कोदो, मकै, चामल जस्ता वस्तुको आयात बर्सीन बढ्दो क्रममा रहेको केन्द्रका पूर्वप्रमुख किरण सिंदेलले बताउनुभयो। “यस क्षेत्रमा कोदोको परिकार खाने परम्परा कम हुँदै गएको छ”, उहाँले भनुभयो, “आयातित चामलको प्रयोग बढेसँगै फापर, लड्डे

कागुनो, जाँलगायतका खाद्यपदार्थ प्रयोग हुँने छाडेका छन्।” सरकारले विशेष गरी धैया, कोदो, लड्डे, कागुनो र फारपलाईरेथ